

**„Achizițiile militare, industria de apărare și legislația în domeniu. Starea de fapt și modificările necesare.”**

**- 26 octombrie 2017-**

*Eveniment din seria de dezbateri „Programele de înzestrare pentru Armata României. Oportunități de cooperare pentru industria națională.”*

În data de 20 octombrie a.c. MAPN a postat în dezbatere publică două proiecte de lege, unul privind achiziția produselor și serviciilor cuprinse în etapa 1 a programului esențial de înzestrare „Transportor blindat pentru trupe 8x8”, celălalt referindu-se la realizarea „Capabilității de apărare aeriană cu baza la sol” aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)”. Practic, MAPN declanșează procedurile de achiziție pentru cele două programe, așteptându-se ca în noiembrie Parlamentul să adopte destul de repede proiectele de lege.

Reamintim că în aprilie Comisiile reunite de apărare din Senat și Camera Deputaților au avizat scrisoarea ministrului Apărării, prin care se solicita aprobarea pentru 8 programe multianuale de înzestrare, fiecare dintre acestea depășind 100 milioane euro. Astfel, în urma aprobării MAPN poate achiziționa: 7 sisteme de rachete sol-aer cu bataie mare (HSAM) - 4 miliarde euro; 3 instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML)- 0,2 mld euro; 3 sisteme de lansatoare multiplu de rachete cu bătaie mare, totalizând 54 instalații de lansare - 0,69 miliarde euro; sisteme integrate de rachete SHORAD-VSHORAD (rază foarte scurtă și scurtă), intenționându-se să se demareze prima etapă prin achiziția de sisteme SHORAD, în valoare 1,37 mld euro, achiziția de corvete (4 nave - 1,6 miliarde euro), modernizarea mașinilor de luptă pentru infanterie aflate deja în dotarea armatei (48 mașini - 0,138 miliarde euro), achiziția de 94 transportoare blindate - 0,37 miliarde euro.

Se remarcă în ceea ce privește achiziția de TBT 8x8, că MAPN a decis majorarea achiziției de la 94 la 227 de transportoare din care 197 urmează a fi produse la UM București, partenerul extern fiind General Dynamics European Land Systems - Mowag GmbH.

Interesul național de securitate este invocat în proiectul supus dezbaterii publice de MAPN, fiind menționate și componentele ce urmează a fi fabricate în țară: „Programul esențial de înzestrare „Transportor blindat pentru trupe 8x8” constituie interes esențial de securitate pentru statul român și are ca obiect fabricarea transportoarelor în România, astfel încât să se realizeze un centru de producție și mentenanță pe întreg ciclul de viață al produselor. Cel puțin următoarele subsisteme esențiale militare din compunerea transportoarelor vor trebui fabricate în România: sistemul de protecție balistică și antimină (carcasă blindată), sistemul de armament, sistemul de comunicații și informatică, aparatura de ochire și observare și sistemele de senzori”. Încredințarea directă este explicată apoi în proiect prin faptul că „interesul esențial de securitate prevăzut la alin. (1) nu poate fi protejat decât prin achiziționarea de transportoare blindate pentru trupe 8x8 și derivate pe platforma PIRANHA 5 și a suportului logistic inițial de la General Dynamics European Land Systems - Mowag GmbH, potrivit Documentului cu cerințe operaționale, prevăzut în anexa nr. 1\*) la prezenta lege” (nota NSC - anexa 1 are caracter clasificat).

Este de remarcat faptul că în expunerea de motive apare intenția MAPN ca același producător să producă și vehicule 4x4: „Ulterior, această capacitate de pe teritoriul național va trebui să fie în măsură să producă și celelalte configurații de produse (4x4) specifice

programului de înzestrare „Transportor blindat pentru trupe” precum și să execute lucrările de mentenanță a produselor pe durata de viață a acestora, dar și lucrări de mentenanță pentru produse similare din dotarea forțelor armate române, în timpul cel mai scurt, în volum complet, cu respectarea cerințelor de calitate conform standardelor NATO, asigurându-se o creștere considerabilă a securității aprovizionării pe timp de pace, în situații de criză și la război.”

În ceea ce privește achiziția de sisteme Patriot, MApN a trimis în 27.03.2017 Departamentului Apărării al SUA documentul Letter of Request (LOR) for Letter of Offer and Acceptance (LOA) for Current Production Configuration 3+ PATRIOT System, în care și-a manifestat interesul pentru 7 (șapte) sisteme PATRIOT configurația 3+ (4 pentru Forțele Aeriene și 3 pentru Forțele Terestre), a echipamentelor majore, mijloacelor de transport, materialelor, pieselor, echipamentelor de mentenanță și muniției necesare, pachetul de suport logistic inițial și a serviciului de instruire, echipamentelor criptografice și cu regim special. În data de 11.07.2017, Departamentul Apărării al SUA a înștiințat prin News Release asupra aprobării de către Departamentul de Stat al SUA a unei posibile vânzări către România în cadrul Programului Foreign Military Sales – FMS a sistemelor PATRIOT configurația 3+, cu un cost estimat de 3,9 miliarde de dolari, fără TVA și asupra notificării Congresului SUA, cu nr. 17-35/10.07.2017. Potrivit normelor procedurale specifice Programului FMS, contractele de stat de tip Letter of Offer and Acceptance (LOA) presupun ca fazele execuției bugetare – lichidarea, ordonanțarea și plata – să se parcurgă anterior livrării bunurilor și prestării serviciilor și fără verificarea documentelor justificative care să ateste această livrare/prestare, certificarea urmând să se realizeze până la termenul final stabilit în contract sau în amendamentele la acesta. Astfel, Ministerul Apărării Naționale va efectua pentru începerea derulării LOA plăți în avans, iar aceste plăți vor putea fi justificate prin bunuri livrate și servicii prestate la termenul final stabilit prin LOA, care va depăși cel puțin un an bugetar.

Proiectul de lege invocă la art.2 interesul esențial de securitate în fundamentarea acestei achiziții, „întrucât asigură întărirea securității naționale și regionale și contribuie în mod semnificativ la consolidarea parteneriatului strategic cu Statele Unite ale Americii”, iar expunerea de motive precizează că „aplicarea uneia din procedurile prevăzute de OUG nr. 114/2011, care transpune în legislația națională dispozițiile comunitare specifice materiei achizițiilor publice în domeniul apărării și securității, duce la neprotejarea și afectarea interesului esențial de securitate în cauză”.

Totodată, MApN enumeră și legislația incidentă care a fundamentat procedura de achiziție: „Tratatul Atlanticului de Nord, semnat la Washington la 4 aprilie 1949, la care România a aderat prin Legea nr. 22/2004, Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2011 privind atribuirea anumitor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității”.

New Strategy Center încurajează prin dezbaterile pe care le organizează o mai bună cunoaștere a implicațiilor acestor achiziții asupra consolidării parteneriatelor strategice ale României și dezvoltării acestora în plan economic, precum și a implicării industriei naționale de profil în programele de înzestrare ale MApN.